

Deze gevelsteen, 'de Barmhartige Samaritaan', is afkomstig van de Diaconessen Inrichting aan de Overtoom in Amsterdam en geschonken aan de Luther Collectie Amsterdam.

Barmhartigheid in onze stad

De diaconie steunt met geld en vrijwilligers taallessen en andere activiteiten voor migranten.

Wij geloven in verbinden. De Diaconie steunt daarom onder meer het Bos & Lommer Interreligieus Beraad.

Diaconie, sinds 1588

Al 423 jaar zetten we ons als Lutherse Diaconie van Amsterdam in voor barmhartigheid in onze stad en in onze wereld. Ons geloof inspireert ons hierbij. We geloven in verbinden in plaats van verdelen. Mensen hebben mensen nodig. In ons werk gaan we uit van de eigen waarde en kracht van mensen.

Co Engberts, diaken Oude Lutherse Kerk: "In eeuwenoude traditie om elkaar te helpen en niet met de rug naar elkaar toe in deze stad te willen leven. In verbinding met de samenleving, we zijn een open gemeenschap. Wat in de afgelopen 50 jaar aan sociale zekerheid is gegroeid, verdwijnt in rap tempo. We zijn harder nodig dan ooit en moeten zoeken naar een goede invulling van onze nieuwe rol."

Kopje Thee+: Sociale activiteiten in de stad, zoals een Groene maaltijd en theater Met eLKaar.

Een gastvrij en veilig huis voor ongedocumenteerden: het Wereldhuis.

Plek onder de zon: een nieuw milieuproject voor Amsterdamse basisscholen.

Op 19 maart was er een Stille Inloop in de Oude Lutherse Kerk vanwege de aardbeving in Japan.

Hulp voor 'oogappeltje' Skan: Het verhaal van een Eritrees meisje als voorbeeld van diaconale hulp in de praktijk.

Diaconaal actief in Liberia: Carolien Grootendorst vertelt over haar werk in Liberia.

Verder in het Jaarbericht: Ieder kind een boek, praten over seks in Ghana, het taboe van Angola, De Diaconie in cijfers, een terugblik op de Open Monumentendag en de themadiensten over barmhartigheid.

Projecten in Amsterdam

Barmhartigheid in onze stad

Hét symbool van diaconaat is de beroemde gelijkenis van de Barmhartige Samaritaan. Diaconie en barmhartigheid horen bij elkaar.

De kerk heeft vanaf het begin van haar ontstaan gezien dat barmhartigheid gemakkelijk in de knel komt. Daarom heeft de kerk, al in de eerste eeuw, diakenen aangesteld die als opdracht kregen om de armen, vreemdelingen, weduwen en wezen te helpen. Tot op de dag van vandaag zijn diakenen als vrijwilligers actief. Ook in onze stad.

Barmhartigheid heeft niet altijd een goede naam gehad. Het was soms geven van rijk naar arm. Bedélen in plaats van delen. Tegenwoordig wordt er anders naar barmhartigheid gekeken. Barmhartigheid staat voor een manier van omgaan met elkaar. Mensen staan elkaar bij als de ander in nood zit, de grip op het leven kwijt is of eenzaam is. Zo kun je barmhartig voor elkaar zijn. Dat is een opdracht voor alle mensen.

In dit jaarbericht vertellen we hoe we als Lutherse Diaconie barmhartigheid anno 2012 handen en voeten proberen te geven. Samen met u en heel veel partners. In onze stad Amsterdam, die 'barmhartigheid' zelfs in zijn devies heeft. En wereldwijd, want barmhartigheid heeft geen grenzen.

Christine Aalders, voorzitter Lutherse Diaconie Amsterdam

Christine Aalders (rechts) geeft bezoeker van Open Monumentendag een appel.

Barmhartigheid? Wat is dat?

Barmhartigheid is meer dan alleen maar goed doen; het is een levenshouding en vraagt om beweging: luisteren, bidden, geven, protest laten horen.

In het Hebreeuws – de oorspronkelijke taal van het deel van de Bijbel dat we Oude Testament noemen – klinken in het woord Barmhartigheid de woorden ingewanden, baarmoeder en trouw door. Barmhartigheid heeft te maken met bewegen worden tot in je diepste zelf, met trouw aan de ander in al haar vreugde en verdriet.

Barmhartigheid is ook protest laten horen.

Op adem komen in het Wereldhuis

Een gastvrij en veilig huis voor ongedocumenteerden is een kostbaar goed in onze stad. Een ademplek. Juist in deze tijd van toenemende verharding richting vreemdelingen willen de diaconieën een ander geluid laten horen.

Het Wereldhuis is een centrum voor informatie, advies en scholing voor mensen zonder verblijfsvergunning. Er worden ook culturele en feestelijke evenementen georganiseerd. De Lutherse Diaconie doet mee in het Wereldhuis. In Amsterdam leven zo'n 15.000 ongedocumenteerden, ieder met een eigen levensverhaal. Drie verhalen staan kort samengevat hieronder.

Annie was manager van een bekledingszaak in Manilla. Nu woont ze in Amsterdam en werkt ze als schoonmaakster. Met haar inkomen ondersteunt zij haar volwassen dochter in Manilla. Annie komt elke donderdag naar Nederlandse les in het Wereldhuis. Soms komt ze om met andere vrouwen te eten.

Romeo kwam twee jaar geleden uit Bolivia naar Nederland, op uitnodiging van vrienden die werk voor hem hadden in een bar. Inmiddels is het voor hem lastig voldoende werk te krijgen. Eigenlijk wil hij wel terug.

Francois was leraar. Hij ontvluchtte de perspectiefloosheid van Sierra Leone, maar kon geen asiel aanvragen. Nu zorgt hij voor een schoon en gastvrij Wereldhuis.

Kopje Thee+

De diaconaal werkers Sofia Nap en Judith van den Berg zijn volop actief in het bezoekwerk, het leggen van contacten met mensen en instanties in de Rivierenbuurt en Amstelveen en het opzetten van sociale activiteiten zoals diaconale maaltijden, theater en kinderactiviteiten. Kopje Thee staat voor aandacht van mens tot mens en voor verbinden. De + geeft aan dat we uitgaan van eigen kracht van mensen en dat we dit doen vanuit de kerk.

Theatergroep Met eLKaar

Voor de tweede keer stond theatergroep Met eLKaar op de planken. Het thema van de voorstelling was 'Amsterdams Hart'.

De theatergroep is ontstaan uit een samenwerking tussen Dagactiviteitencentrum De Miranda van HVO Querido, de Maarten Luther Kerk, Kopje Thee+ en enthousiaste Rivierenbuurtbewoners.

In het theaterstuk zit een scène van een man en vrouw die als 'mensen zijn aangewaaid'. De spelers houden het publiek een spiegel voor: hoe kijken we aan tegen mensen die hier soms tegen wil en dank, met elk hun eigen verhaal, als vluchteling, asielzoeker, gastarbeider, gelukzoeker zijn gekomen? Wat zijn onze vooroordelen? En wat heeft onze houding eigenlijk voor effect op hen?

In het samenspel vinden de spelers elkaar. Ieder met zijn talenten, eigenaardigheden en podiumvrees. En tussen de bedrijven door leven ze met elkaar mee: de een deelt regelmatig eigengebakken koek uit, de ander zorgt voor een warme sjaal, een meelevend woord, een humoristische opmerking, en weer een ander voor taart op het juiste moment. En dat is precies wat Met eLKaar wil zijn: mensen, burens van elkaar, die hun eigen veilige huis uitstappen en het lef hebben met elkaar iets moois voor het voetlicht te brengen. Bij elkaar aanwaaien, met een Amsterdams hart...

Scholen willen plek onder de zon

'Plek onder de zon' is een nieuw milieuproject voor Amsterdams basisscholen. Maar liefst zeventien bovenbouwgroepen meldden zich in korte tijd voor deelname.

In het project ontdekken scholieren de kracht van de zon. Leerlingen zetten zelf een zonnebloem in elkaar die beweegt op zonne-energie. Ze leren hoe zonne-energie juist in ontwikkelingslanden het verschil kan maken. En ze onderzoeken hoe in Amsterdam zonne-energie wordt opgewekt en bijdraagt aan het verminderen van CO₂-uitstoot. In juni presenteren alle scholen wat ze geleerd hebben tijdens een afsluiting in de Oude Lutherse Kerk op het Spui.

Het driejarige project is een initiatief van het Amsterdams Natuur & Milieu Educatie Centrum, ontwikkelingsorganisatie Pico Sol, woningcorporatie De Alliantie en de Lutherse Diaconie. De organisaties vonden elkaar in het inzicht dat werken aan duurzaamheid alleen succesvol is als je het samen met anderen doet. En dat scholieren het verschil kunnen maken in de zorg voor onze aarde.

Op 9 oktober (de zondag na 4 oktober, gedenkdag van Franciscus van Assisi) vierden we in alle Lutherse kerkdiensten in Amsterdam Scheppingszondag en werd de aftrap gegeven voor 'Plek onder de zon'.

Wijke Kraak, vrijwilligster kapeldiensten vreemdelingengevangenis Schiphol-Oost: "Ik weet nog goed dat er een dag was dat ik geen zin had. Het was vroeg in de ochtend en ik ging met de bus naar Schiphol. Samen hebben we muziek gemaakt en na de dienst heb ik met sommige mensen gesproken. Iemand bedankte voor de muziek en wat wij voor ze gedaan hadden. Nog nooit heb ik me zo egoïstisch gevoeld. Na de dienst kon ik gewoon naar huis, terwijl deze mensen hun cel weer in moesten. We mogen omkijken naar deze mensen en leren dat er meer is. Ook als de wekker op zondagmorgen heel vroeg gaat."

Groene maaltijd

Elk najaar organiseert de Johanneskapel op de dankdag voor gewas en arbeid een diaconale maaltijd. De invulling en het thema wisselen, maar de belangrijkste componenten: de maaltijd, ontmoeting en uitwisseling over het thema staan vast.

Al vanaf het ontstaan van de kerk is de diaconie verbonden aan het delen van de maaltijd waarbij iedereen wat meebracht. En zo gaat het ook zo'n 2000 jaar later. We delen de maaltijd, er komen sprekers en iedereen brengt wat in. Het is dus geen eenrichtingsverkeer. Want delen betekent ook ontvangen. Niet geven omdat je zoveel denkt te hebben, maar delen met de gedachte dat ieder mens iets te bieden heeft. Dat is barmhartigheid.

Afgelopen jaar was het thema van de maaltijd duurzaamheid. Ecotheoloog Hans Schraivesande hield een Tische over Luther & natuur. Niet vanaf een lessenaar, maar vanuit een kuipstoel. Dat tekende de sfeer van de bijeenkomst. Geen lezing 'van bovenaf', maar een gesprek op gelijke hoogte. De tweede spreker was Sytske Romijn, werkzaam bij het Natuur en Milieu Educatie centrum Amstelveen (NMEA). Zij sprak over de lokale verbinding met Amstelveen.

Duurzaamheid betekent ook zaadjes planten voor morgen. Dat is met deze diaconale maaltijd zeker gedaan! Er komt een vervolgserie over spiritualiteit en duurzaamheid en er komen artikelen in het gemeentebled.

Projecten Wereldwijd

Meeleven met Japan

Na de aardbeving op 11 maart in Japan zochten we vanuit onze gemeente contact met de Lutheranen in Japan. Er bleken drie Japanse Lutherse kerken te zijn in het getroffen gebied.

Er ging per omgaande een groet uit naar deze zusterkerken. We kregen al spoedig van alle drie de kerken een reactie terug en het bleek dat het meeleven uit Amsterdam hen goed deed.

We steunden ook de snel op gang gekomen noodhulpactie van de samenwerkende Lutherse kerken in Japan. Mede dankzij uw bijdragen konden we ruim 3.000 euro bijdragen. Onze Japanse vrienden rapporteerden over de voortgang via mail en een nieuwsbrief. Ds. Isamu Aota schreef ons 24 juni: "Dank voor de bemoeiding en de steun en we vragen uw doorgaand gebed." Via de website en Twitter besteedden we regelmatig aandacht aan de situatie in Japan. Ook organiseerden we op 19 maart een Stille Inloop in de Oude Lutherse Kerk.

Ieder kind een boek

In het spannende kinderboek Brand in Chocolestad gaan kinderen op stap met Boris, de antieke brandweerwagen om brandjes te blussen.

De stichting 'Ieder kind een eigen boek' heeft 250 exemplaren van dit educatieve boek naar de scholen in Suriname gestuurd. Dat kon mede dankzij de steun van de Lutherse diaconie (1.000 euro). Eén van onze vrijwilligers deelde in haar vakantie, samen met de brandweer van Paramaribo, de boekjes uit.

Het taboe van Angola

Stigmatisering en discriminatie van vrouwen met hiv/aids komt in Angola veel voor. De Presbyteriaanse kerk van Angola wil het taboe rond deze ziekte doorbreken en vrouwen laten zien hoe ze zichzelf kunnen beschermen.

Zo'n dertig pastores worden getraind om families thuis te bezoeken en patiënten te stimuleren gebruik te maken van de gezondheidszorg. Ook gaat de kerk thuiszorgactiviteiten opzetten. De Diaconie steunde dit project met 4.000 euro.

Hulp voor 'oogappeltje' Skan

"Klop en er zal voor je worden opgedaan." Deze tekst uit Lucas 11 zou het opschrift boven het verhaal van Eritrese diaken Skan kunnen zijn, vindt diaken Marijke Bleij. Ze vertelt over diaconale hulp in de praktijk.

Skan en tante Dehab.

In 2009 kwam ze voor het eerst naar Nederland. Bijna vijftien jaar oud. In haar geboorteland Eritrea kon ze niet meer geholpen worden aan haar oogkwalen en blindheid dreigde. Skan Haile is klein, pittig, zelfbewust en intelligent. In Amsterdam woont haar tante, die destijds het geweld in Eritrea is ontvlucht en in Nederland onderdak heeft gevonden. Tante Dehab is een actief lid van de Maarten Lutherkerkgemeente en vertelt vaak over haar nichtje, dat zo'n voortreffelijke leerling is, maar die door haar handicap de lessen niet meer kan volgen. Oogspecialisten zijn er niet in het straatarme land. Voor elke medische ingreep moet uitgeweken worden naar buurland Soedan.

Tante Dehab vroeg de Diaconie om hulp. Nadat enkele fondsen zijn aangeschreven en de Diaconie zich garant heeft gesteld voor een haalbaar bedrag, wordt besloten om Skan naar Nederland te halen en haar te laten onderzoeken in de Hoornvieskliniek te Rotterdam. Daar blijkt dat haar rechteroog alleen nog met een kostbare hoornviestransplantatie te redden is; daarvoor zou ze langere tijd in Nederland moeten verblijven. Maar gelukkig weet men het gezichtsvermogen van het linkeroog met een operatie en aanmeting van een speciale lens een stuk te verbeteren.

Na de behandeling vertrekt Skan naar Eritrea. Maar in het laatste jaar van haar opleiding gaat het fout; haar geopereerde oog blijkt niet bestand tegen het droge en stoffige klimaat. Na een bliksemactie onder gemeenteleden is er geld om Skan weer naar Nederland te laten komen. De lens wordt vervangen, maar de kliniek wil haar nu terugzien op gezette tijden. Gelukkig kan haar visum worden verlengd; maar ze heeft inmiddels wel te horen gekregen dat ze geen toestemming meer zal krijgen om Eritrea opnieuw te verlaten. Daarom heeft de Diaconie Skan gesteund bij de aanvraag van een verblijfsvergunning op medische gronden. De kans hierop is erg klein, maar we weten dat zij met teruggaan medisch een groot risico loopt. Het gaat om zien, kunnen studeren en werken of blind worden. En de stille wens van Skan om ook nog eens aan haar andere oog te worden geopereerd, zal dan zeker nooit in vervulling gaan.

We zijn met z'n allen gaan houden van dat meisje, dat, ondanks het gemis van haar ouders en haar zusjes, zich zo dapper en vol vertrouwen door het leven slaat.

De cijfers achter aandacht voor mensen

In 2010 besteedden we 545.104 euro en hadden we uit giften, collecten, effecten en onroerend goed 548.137 euro aan inkomsten. Voor 2012 hebben we aan uitgaven 535.000 euro begroot en verwachten we 518.116 euro aan inkomsten.

Uitgaven 2010 Geld, uitvoering en indirect

1. Steun diaconale projecten	61%
2. Eigen diaconaal werk	18%
3. Beleid, bestuur, beheer, bureau	21%

Naar werkvelden

1. Omzien naar elkaar	15%
2. Amsterdam	51%
3. Landelijk en overig	6%
4. Wereldwijd	28%

Naar onze beleidsthema's

1. Duurzaamheid	8%
2. Hiv/aids	7%
3. Sociale uitsluiting	25%
4. Jongeren	10%
5. Ouderen	18%
6. Vluchtelingen/migranten	32%

Van Lutherhof naar Liberia

In 2003 eindigde in Liberia een bloedige burgeroorlog die meer dan twintig jaar heeft geduurd. Het land is bekend van de kindsoldaten, bloeddiamanten, amputaties en Charles Taylor, die tegenwoordig onderdak vindt in de Haagse gevangenis.

ZOA is een Nederlandse stichting die zich inzet voor mensen die getroffen zijn door een natuurramp of gewapend conflict. In september heeft Carolien haar spullen in de Lutherhof gepakt om als trainee voor ZOA te gaan werken. Een belangrijk onderdeel van haar werk is zorgen dat de projecten draaien, de beoogde impact hebben en zich steeds blijven verbeteren. ZOA werkt zowel op het platteland als ook in de stedelijke gebieden, waar de grote meerderheid van de bevolking woont. Juist in deze stedelijke gebieden zijn grote tekorten aan voedsel en schoon drinkwater. Door boeren te trainen in duurzame landbouwmethoden kan schaarse landbouwgrond langer worden gebruikt.

Nieuwsgierig naar de ervaringen van Carolien in Liberia? Haar foto's en verhalen zijn te lezen op: www.followcarolien.wordpress.com.

Let's talk about sex?!

Veel jongeren in Ghana lopen het risico op seksueel overdraagbare aandoeningen (soa's) en ongewenste zwangerschap/vaderschap. Dit heeft negatieve gevolgen voor hun gezondheid en toekomst.

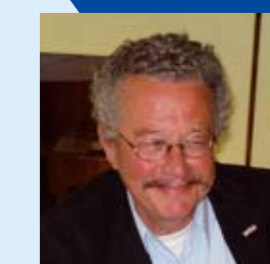
In Bolgatanga, het noorden van Ghana, wordt sinds 2009 onderzoek gedaan naar de denkbeelden en het gedrag van de jongeren, en naar de seksuele voorlichting. Het Luthers Weeshuis in Amsterdam maakt het onderzoek financieel mede mogelijk.

Promovenda Jolien van der Geugten voert het onderzoek uit. Daarbij krijgt zij ondersteuning van studenten van Hogeschool Inholland. In februari 2011 gingen studenten naar Ghana om te achterhalen wat jongeren vinden van seksuele voorlichting en welke vragen zij hebben. Uit het onderzoek bleek dat jongeren tevreden zijn over de huidige voorlichting, omdat ze het belangrijk vinden voor hun toekomst en nog niet veel weten over het onderwerp. Ze gaven aan dat ze het moeilijk vinden onderscheid te maken tussen wat wel en niet waar is als ze iets horen van hun leeftijdsgenoten. Verder werden ze niet goed waar zij terecht kunnen met vragen, en ze zijn verlegen om iemand iets te vragen over seksuele gezondheid.

Jolien in Ghana

Gert Jan de Mooij, penningmeester diaconie: "We moeten gaan voor mensen aan de onderkant."

Mensen

Diaconaat doe je met elkaar. Doet u mee?

Welk appelboompje plant u?

Tijdens de Open Monumentendagen in september op het Spui zorgde een team van jonge en oudere vrijwilligers dat zo'n 2.000 bezoekers een appeltje kregen. Daarbij knoopten we een gesprekje aan over de inzet van onze Lutherse gemeenschap in de geest van Luther: 'Als ik zou weten dat morgen de wereld verging, zou ik toch vandaag nog mijn appelboompje planten'.

Ook vroegen we de bezoekers om hun antwoord op de vraag 'Welk appelboompje plant u?' op een kartonnen appeltje te schrijven en deze in een grote kunstboom te hangen. Daar kwamen prachtige reacties op. Deze zijn gebundeld en samen met mooie foto's en inspirerende teksten is er een 'appelboekje' van gemaakt. Het boekje is zo enthousiast ontvangen dat er al een tweede druk verschenen is. Wilt u het boekje ook hebben? Dan kunt u het bestellen bij de diaconie. We vragen om een bijdrage naar draagkracht: minimaal € 2,50 (excl. verzendkosten) of een veelvoud. Met de extra opbrengsten steunt u dan weer de diaconale projecten.

Sylvia Blackson, diaconaal vrijwilligster Open Monumentendag: "Ik hou ervan om te helpen. Ben nieuwsgierig naar mensen, wat hun beweegt en om van elkaar te leren. En... ik praat graag."

Sylvia Blackson in gesprek tijdens de Open Monumentendag.

De Diaconie is onderdeel van de Evangelisch-Lutherse Gemeente Amsterdam. Een levende gemeenschap die werkt aan vernieuwing en betrokkenheid in onze stad.

Verspreid zijn er kerkgemeenschappen (Brandpunten) rond zes locaties: Oude Lutherse Kerk aan het Spui (Centrum), De Nieuwe Stad (Zuidoost), Augustana (West), Maarten Luther Kerk (Zuid), de Johanneskapel (Amstelveen) en in 2012 - naar verwachting - Luthers Haarlem.

Er is volop samenwerking met andere kerken en partners, zoals de diaconie van de Protestantse Kerk in Amsterdam. Immers diaconaat doe je samen. Doet u mee? We zoeken vrijwilligers die met tijd, creativiteit en energie willen investeren in recht en barmhartigheid. Zie voor het vacatureoverzicht www.diaconie.com. U kunt de Diaconie ook financieel steunen door een gift over te maken op ING 4620048. Of vraag de folder Notariële akten, erfenissen en legaten bij ons op.

Diakenen Luthers Amsterdam

Samen werken aan werk

In en rond onze Lutherse gemeenschap zijn er steeds meer mensen die hun baan verliezen. Solliciteren is netwerken. Ook de kerk is een netwerk.

Daarom namen we samen met de predikanten het initiatief voor een meet- en mealgroep voor werkzoekenden. De groep wisselt tijdens maaltijd bijeenkomsten en tussentijds ervaringen en tips uit. Via de website en het kerkblad worden gemeenteleden gevraagd actief mee te zoeken naar vacatures. Zo sta je er niet alleen voor.

De diaconie steunt voedselbanken en verleent andere vormen van 'stille hulp' in de stad.

Zeven keer barmhartigheid

In de Oude Lutherse Kerk aan het Spui werden in 2011 zeven themadiensten o.l.v. ds. Harry Donga gehouden over de werken van barmhartigheid.

Zes van de zeven werken zijn gebaseerd op de tekst uit het evangelie van Matteüs 25: Ik had honger en jullie hebben mij te eten gegeven, ik had dorst en jullie hebben mij te drinken gegeven, ik was vreemdeling en jullie hebben mij opgenomen, ik was naakt en jullie hebben mij gekleed, ik was ziek en jullie hebben mij opgezocht, ik zat in de gevangenis en jullie zijn op bezoek geweest. In 1207 heeft paus Innocentius III daar een zevende werk aan toegevoegd: het begraven van de doden.

Elke dienst stond in het teken van één van de genoemde werken. Ook kunst speelde een grote rol in de diensten. Diverse solisten werkten mee en naast de zeven panelen van de Meester van Alkmaar uit 1504, speelde ook het werk van Frans Franciscus, gemaakt tussen 2007 en 2009, een grote rol. Op een intrigerende manier gaf hij vorm aan de zeven werken van barmhartigheid. Door in elk schilderij prominent een hart te plaatsen laat Franciscus zien dat het in alle zeven werken om liefde gaat. De serie diensten werd afgesloten met een fotoreportage van het werk van Franciscus dat in zeven verschillende Friese kerkjes te zien was geweest. Ook heel wat gemeenteleden hebben deze route bezocht, mede geïnspireerd door de diensten op het Spui.

"Feed the hungry", F. Franciscus, courtesy Flatland gallery Utrecht/Paris

Jaarbericht 2011

Diaconie van de Evangelisch-Lutherse Gemeente Amsterdam
Diaconaal bureau 'In de zwaan'
Maasstraat 148
1079 BK Amsterdam
Telefoon: (020) 404 47 08
E-mail: info@diaconie.com
Twitter: #diaconieinmokum
ING 4620048

www.diaconie.com

Tekst

Marijke Bleij
ds Harry Donga
Judith van den Berg
Sofia Nap
Jolien van der Geugten
Henny Brouwer
Evelyn Schwarz

Foto's

Tess Jungblut
Harry Ligthart
Elsa Aarsen
Diana Kok
Annewieke Vroom
Kerk in Actie
Bos & Lommer Interreligieus Beraad

Redactie

Ellen van der Kemp
Hanne Wilzing

Vormgeving

www.jeroenvandenboer.nl

Druk

Libertas

Diaconie
Evangelisch-Lutherse
Gemeente Amsterdam